

מעמד הפתיחה של פדורה: הלווייה של כוכבת משהו בין גארבו האלוהית לדיסטרין האגדית

קלר מחליפה דמויות החורבן של עצמה

מארתה קלר כפדורה הבת

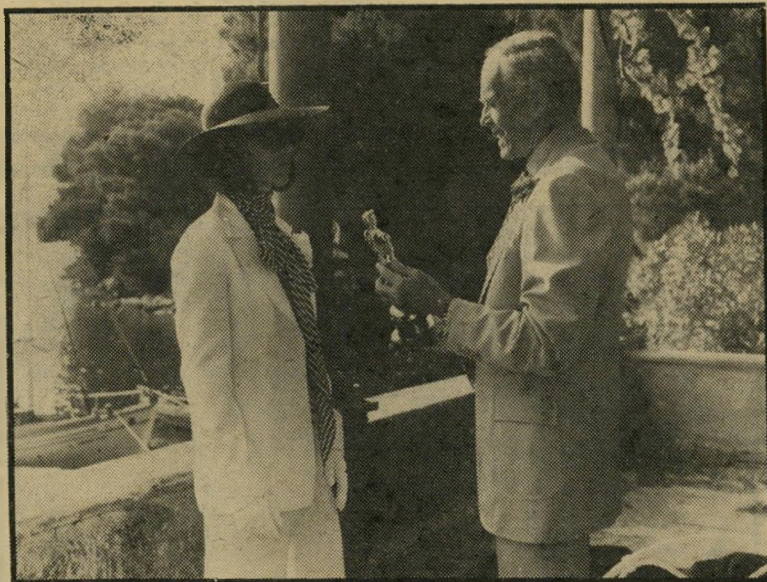
הילדגארד קנף כפדורה האם

„את אינך חשובה, רק פדורה חשובה!“

באי קורפו, ופאר נוצץ וסרקסטי בלוויית פאר פאריסית. התפאורות של אלכסנדר טראונר (האיש בנה בזמנו, בשביל ויילדר, רחוב פאריסי שלם באולפן של אירמה לה דוס) נעות מן החדות הקרה של מרפי אה לעשירים ועד לחום המחניק של חווי לה יונגית. מארתה קלר מחליפה דמויות ומצבירותה כמו שהיא מחליפה כובעים. מן הזוהר עד הדכדוך המוחלט. ויילדר מוציא ממנה דברים שאחרים לא חשדו כלל כי היא מסוגלת לתת. ויליאם הולדן, ידידו של ויילדר מזה שנים, בשל מנער שעשועים לאחת הדמויות המשכנעות ביותר של הוליווד, אולי בזכות אותם הקמ"טים עליהם דיבר הבימאי. הילדגארד קנף נבחרה בקפדנות רבה, לא רק משום שהמחלות והשנים הותירו בה את סגנון ההוליוודי, אלא גם משום שהיא בעצמה עמדה להפוך פעם לדמות בנוסח פדורה.

„טולסטוי לא הכיר אף פעם נשים.“ מכריזה הילדגארד קנף בסרט. „אשה לא תשלח את עצמה לעולם מתחת לגלגלי רכבת, כשתרצה להתאבד. היא תתקע פגיון בלבה, תבלע כדורים או רעל, אבל לא תעשה משהו שישחית את פניה.“

זה נשמע כמו האנימאמין של הקולנוע מן העבר. לא רק של הסרטים, אלא במיוחד של אלה שעשו אותם. אלא שויילדר מתחיל את הסרט עם אשה הי משליכה עצמה מתחת לגלגלי רכבת, ור מסיים אותו עם המסקנה שסיפורה של פדורה הוא אולי מוצלח יותר, כתסריט, מזה של אנה קארנינה. זה נשמע כמו תפילת-אשכבה לעולם ההולך ונעלם, ומי שאוהב קולנוע יתקשה להיות אדיש לכך.

הנרי פונדה (כנשיא האקדמיה) מעניק את האוסקר לפדורה הקולנוע יוצר מפלצות קדושות

לבין מה שמתרחש בסרט, שאותו עשה פאר סרקסטי. מה שמפליא בכל ה"עניין, הוא השליטה המושלמת של האיש הזה באמצעי הביטוי של הקולנוע, והיעדר לוח שבה הוא משתמש בהם למטרותיו. הצילום של ג'רי פישר יכול להמחיש אווירת לחות דחוסה, נוסח המסוף ישראלי

חייו, קשה שלא להרהר בעגמומיות מסקנותיו. הוא עצמו מתעקש לומר ש"מדובר בסיפור, וכל מה שהוא רוצה לעי שות הוא רק לספר סיפורים, מתוך תיקוה שיגיע בעזרתם אל נפש הצופה, כדי להצחיק אותו או לרגש אותו. אך הוא שתק כאשר הצביעו על הקירבה שבינו

(המשך מעמוד 49)
אבדוה) אלא גם את כל המיסתורין ש" מסביב למוות זה. חציו השני של הסרט מיועד להסביר ולפרט את המניעים והסיי בות שהובילו למעשה.
היכן ויילדר בכל הפרשה הזאת? בכל מקום. ראשית, בדמותו של המפיק, שאותו מגלם ויליאם הולדן, "האיש שעל פניו חרשו החיים את אוסף הקמטים המרתק ביותר". כך הגדירו ויילדר, במסיבת הי

עיתונאים שערך בפסטיבל קאן. זהו מפיק שלמד את המיקצוע על בשרו, בעבודה בתוך אולפן ולא במוסד אקדמי, והניצב המום ומשתומם מול גל של צעירים מזוקנים, המנופפים בעדשות הזום שלהם ודוחקים הצידה את כל מה שהיה פעם משהו בקולנוע. והדברים אינם נאמרים במרירות, אלא פשוט, כקביעת עובדה. פני העולם השתנו, ולאנשים דוגמת הי מפיק בסרט, או ויילדר בחיים, קשה למצוא מקום תחת השמש.

ואכן, ויילדר, שהיה פעם איכות בטוחה וקבועה בהוליווד, ואיש לא היה מעלה על דעתו למנוע ממנו עשיית כל סרט שיחפוף, נאלץ לנדוד, בפעם הראשונה מאז הגיע לעיר הסרטים, הרחק מן הבית, להשלים עם כל מיני עיסקות של קר פרוזוקציה ולהיות מעורב בענייני מקח וממכר שהיה פעם פטור מהם לחלוטין.

מפלצות קדושות. יותר מזה, פדורה הוא מעין מישפט זוטא של הקולנוע כולו. המשך למה שויילדר התחיל כבר לעשות בשדרות סנטס. הקולנוע, כך אמר ויילדר, יוצר מפלצות קדושות, יצורים עשויים צבעי איפור וגליצ'רון, ומעוצבים על-ידי אורות של זרקורים וכיוונים של מצלמה. האנשים שמאחרי האיפור נלכדים מהר מאד בתוך המיתוס הנוצר סביבם. השם שבכותרת חשוב יותר מן האדם הנושא אותו. ובסופו של דבר, אם צריך לבחור בין האגדה והאדם עצמו, האגדה עדיפה. מה שמחריד במיוחד, בדרך שבה ויילדר מספר זאת במיקרה של פדורה, היא עצם העובדה שלא התברר, אם אנשי הקולנוע, או ההמון, הם שכופים זאת על פדורה, אלא היא עצמה אחראית לחורבנה. כפי שמגדירה זאת המזכירה הנאמנה שלה, במישפט סכיופריני ראוי לשבח: „את אינך חשובה, רק פדורה חשובה.“

אני חוזר ומטפל בעולם הזה של הסרט, שים, משום שהוא מוכר לי כל כך טוב. הסביר ויילדר, כשנשאל מדוע חזר לנושא שטיפל בו כבר בעבר. „אני חי במחיצת האנשים הללו כל חיי, ואיני נדרש לערוך מחקר כדי לדעת כיצד יתנהגו וכיצד יגיבו.“ ולכן אפשר בהחלט להתייחס למה שנראה בסרט כאל דבריו של בריסמא. ויילדר מראה את הקולנוע כעולם שחי בעולם מתמדת, מה הלידה ועד המוות. עולם שהפרט מאבד בו את אישיותו ו" שואל לעצמו את זו המיוחסת לו על-ידי אמצעי התיקשורת. עולם שבו אנשים מוותרים על חיים אינטימיים, משום שהם עסוקים מדי בחיים הציבוריים ובני-אדם רגילים דוהרים בו תמיד, כדי להדביק את התודמית האלוהית שהודבקה להם. אם לקחת בחשבון שויילדר חי בעולם זה כל